

Gemiddeld 15.000 kilo melk in verschiet

BEDRIJFSPROFIEL

namen:	Ronnie, Sjoukje, Janneke, Jan en Bettie Altenburg
aantal melk- en kalfkoeien:	220
aantal stuks jongvee:	150
grondgebruik:	99 ha grasland
rollend jaargemiddelde:	11.902 3,62 3,44

Koufurderrigge

Dat de impact van een kampioenstitel op de NRM groot is, heeft familie Altenburg de afgelopen maand ondervonden. Een week gebak eten en bloemen in ontvangst nemen, was het gevolg van het NRM-succes van Hiltje 1579. Thuis in Koufurderrigge draait alles om zoveel mogelijk melk per koe.

TEKST FLORUS PELLIKAAN

*NRM-reservekampioene
Hiltje 1579 thuis in
Koufurderrigge met
haar eigenaren Ronnie,
Sjoukje, Jan, Bettie en
Janneke Altenburg*

‘Gisteren liep Hiltje bij ons nog gewoon in het koppel, samen met haar tweehonderd stalgenoten. Het kan dus toch.’ De eerste reactie van Ronnie (51) Altenburg na het reservekampioenschap middenklasse van Hiltje 1579 door de microfoon leverde een luid applaus op. ‘Niet dat ik anderen die koeien apart houden wilde veroordelen, maar ik wil voorkomen dat NRM-deelname afschrikt. Keuringen moeten we met elkaar in stand houden’, klinkt het welgemeend vanuit Ronnies liefhebbershart. ‘Je moet alle koeien gewoon heel goed verzorgen en de keuringsdeelnemers natuurlijk wel een keertje vastzetten en wassen.’

Mede omdat hun NRM-koeien niet in een aparte groep hadden gezeten en niet apart waren gevoerd, gingen Ronnie en Sjoukje (53) met hun kinderen Janneke (27), Jan (25) en Bettie (22) met de Olympische gedachte met hun vier koeien van huis. ‘Achter de koeien zag ik dat Hiltje groeide in de dag en als ik haar vergeleek met passerende koeien begon me

▲
*De grote koeien
functioneren prima in de
diepstrooiselstal*

steeds meer op te vallen dat ze zeker niet slechter was’, aldus Ronnie. In de rubriek stond Hiltje zelfs even 1aA en vervolgens 1b, iets waarmee de familie al bijzonder blij was. Ze hadden met vijf rubrieken middenklasse nooit meer op een vervolg in de finale gerekend. Toen hun Hiltje echter als reservekampioene werd aangetikt, was het feest compleet.

Shows collegialer geworden

Terwijl Jan de derde snede maait, halen de uitgesproken koeienliefhebbers thuis in Koufurderrigge graag de NRM-herinneringen op. ‘Met Lynette Champ zijn we succesvol geweest op de HHH-show en de CRV Koe Expo, maar de NRM maakt toch meer los in het land’, zo deelt Sjoukje de ervaringen. ‘We hebben een week lang gebak gegeten en bloemen in ontvangst genomen. Dat is prachtig.’

Hoewel de fokkerijgeschiedenis van familie Altenburg al lang is, werd deelname aan de NRM in 2006 hun eerste landelijke keuring. ‘We voelden ons toen net toeristen in die grote hal en tussen grote fokkers. Maar intussen zijn Bettie en Janneke helemaal in de keuringswereld ingeburgerd. Bettie is nu bijvoorbeeld weer in Engeland koeien aan het scheren’, vertelt Ronnie. Keuringsdeelname is echt een familiegebeuren waar iedereen volop van geniet. ‘De shows zijn de laatste jaren ook collegialer en gemoedelijker geworden. Dat komt doordat de jeugd in de vorm van de Young Breeders zo fanatiek is en dat verbindt. Wij dragen graag ons steentje bij om de Fryslânshow, HHH-show en NRM in ere te houden.’

Koe is nooit te groot

Zoals tijdens afgelopen NRM bleek, zit er achter vrijwel iedere kampioene wel een bijzonder verhaal, zo ook achter Hiltje. Haar grootmoeder was de eerste koe waar Altenburg in 2006 mee naar de NRM mocht. De New Jerseydochter was gekocht uit een bedrijfsbeëindiging van familie De Jong uit Oudehorne. ‘Ik had haar gezien op de keuring in Drachten en ze was extra lang, dat zie ik graag, want lange koeien geven melk.’ Uit haar fokte Altenburg een Sanchezdochter, die als tweedekalfs helaas niet meer drachtig wilde worden, maar wel een koekalf van Shadow had gebracht. ‘Het was een rietje van Jan Aalberts die hier een koe had staan. Toen zijn koe drachtig bleek, mochten we het andere rietje gebrui-

ken. Als brede Goldwynzoon paste Shadow wel op de Sanchezdochter.' De enige Shadowdochter is nu het pareltje van de stal die uiteraard door Janneke nog even speciaal uit het koppel wordt gehaald. Eenmaal buiten blijkt de tweedekalfskoe flink uit de kluiten gewassen. Als vaars mat ze al 159 centimeter en sindsdien is ze zeker nog wel wat gegroeid. Discussiëren over een te grote koe is aan Altenburg echter niet besteed. 'Als de stal goed en de koe in balans is, dan is een koe nooit te groot. Een koe moet capaciteit hebben om veel melk te kunnen produceren, daar draait het om. Van vroeger uit hadden we een heel intensief bedrijf, dus moesten we hard melken. Mijn hele leven heb ik nog nooit naar gehalten gekeken', klinkt Altenburg stellig. 'Een te melktypische koe corrigeren we met een krachtstier en andersom, maar op gehalten letten we niet. Je kunt rekenen wat je wilt, maar melk wint het in kilo's vet en eiwit bijna altijd van hoge gehalten. Bovendien vraagt een melkgedreven koppel koeien een makkelijk systeem van hard voeren.'

Altijd zelfde samenstelling krachtvoer

De focus op melk is zichtbaar op het mpr-overzicht waaruit blijkt dat de koeien gemiddeld bijna 12.000 kilo melk noteren. NRM-reservekampioene Hiltje produceert bijvoorbeeld 'gewoon' 60 kilo melk per dag. Het geheim? 'Op veel bedrijven krijgen koeien veel te weinig voer en dat kost melk. Het restvoer dat wij iedere morgen opruimen, daar kan het jongvee tot een jaar nog een dag van vreten', vertelt Jan als hij het maaien even onderbreekt voor een kop koffie. Ronnie vult aan: 'Daarnaast voeren wij jaarrond krachtvoer van exact dezelfde samenstelling. Het frustreerde me een aantal jaren geleden dat voeradviseurs blijven benadrukken dat we lasagnekuilen moeten maken voor een constant rantsoen, terwijl

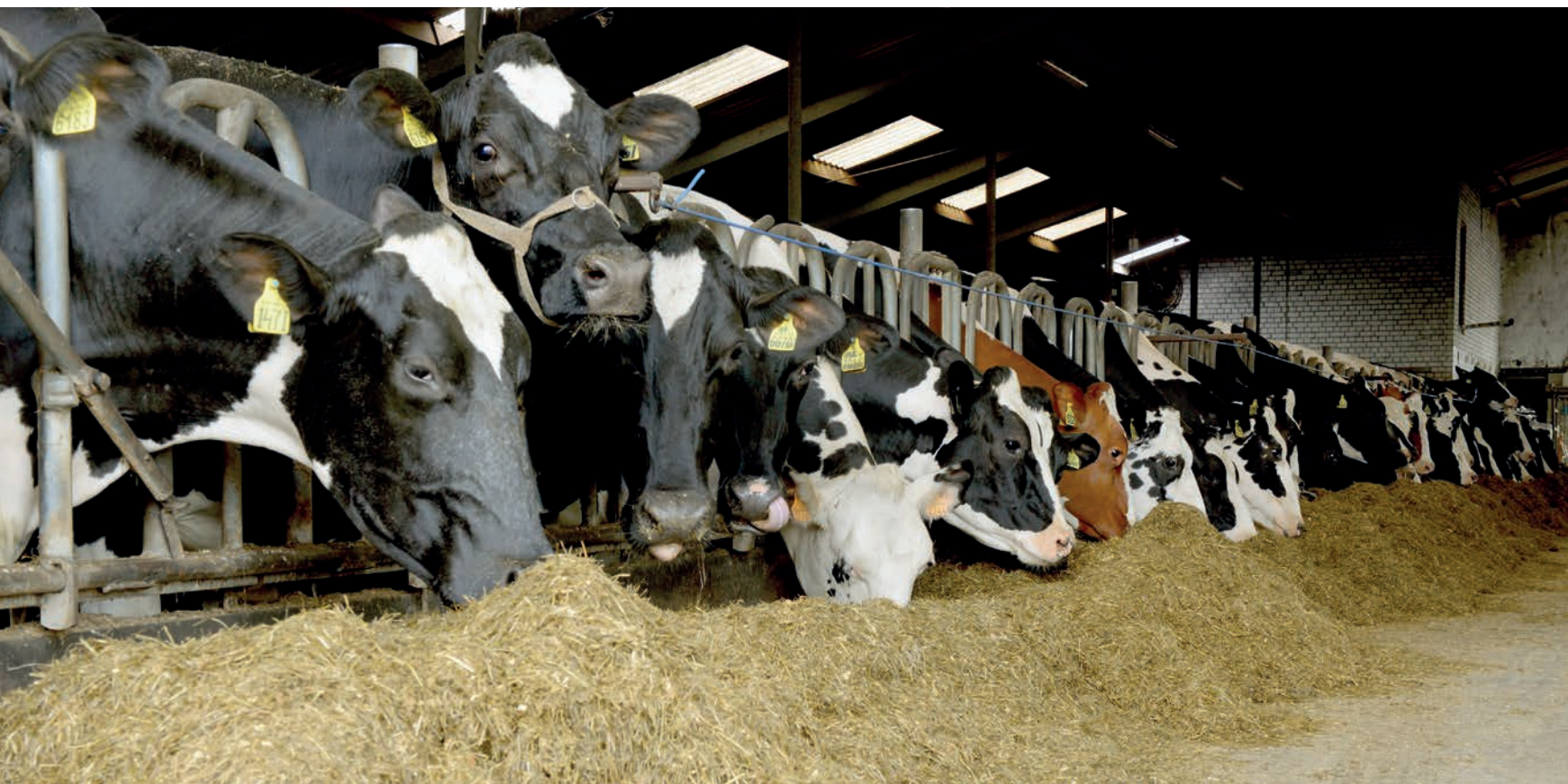
er iedere veertien dagen een bulk voer met een andere samenstelling wordt geleverd.' Wanneer Ronnie bijvoorbeeld de kroonranden weer wat dik zag worden, werd zijn vermoeden bevestigd dat er weer soja door raap was vervangen door de afleverbon. 'Die veranderingen in het voer hebben veel meer invloed dan je denkt. Krachtvoer is wel een derde van het rantsoen. Samen met voeradviseur Gerrit Kerssies hebben we nu een grondstoffenmengsel samengesteld dat al zes jaar hetzelfde is met maisvlokken, geplette gerst en lijnzaad.' Dagelijks krijgen de koeien naast gras, mais en ruim 7 kilo bierbostel, zo'n 7 kilo van dit mengsel via de voermengwagen. Ook de vier kilo krachtvoer in de melkstal is jaarrond van dezelfde samenstelling. 'We willen minimaal 200 gram zetmeel in het rantsoen en sturen op ureum en lactose. Het lactosegehalte moet minimaal 4,60 zijn, anders produceren de koeien meer dan ze opvreten.'

Om de opstart van de verse koeien soepel te laten verlopen zitten de 24 jongst gekalfde koeien in een opstartgroep. 'Het grote voordeel is dat ze niet door een tochtige koe opgezocht worden en we kunnen ze wat extra hooi bij voeren', vertelt Ronnie. Overigens kenmerkt de gemiddelde productie zich meer door een persistente dan door een piekproductie. 'Door het rijke basisrantsoen houden de koeien de melkgift goed vast. Ik ben ervan overtuigd dat veel bedrijven de melk verliezen door vanaf vier maanden na afkalven de krachtvoerkraan dicht te draaien.'

Tekort aan drinkwater

De hoge melkproductie kreeg recent nog een push door de aanpassing van de drinkwatervoorziening van de koeien. Op een lezing van de HHH-vereniging hoorde Altenburg dat koeien minimaal 12,5 centimeter drinkruimte moet heb-

Aanbod van veel voer draagt bij aan de hoge gemiddelde melkproductie

Het krachtvoer is al zes jaar hetzelfde

Veel liters melk is het streven

Extra watervoorziening verhoogde de productie

ben. 'Wij kwamen nog niet tot de helft. Daarom hebben we twee grote drinkbakken achter in de stal geplaatst. Het zorgde tijdens het warme weer binnen drie dagen voor een liter melk per koe meer', aldus Ronnie. Een verdere stijging van de productie is volgens de Friese melkveehouders zeker mogelijk en behoort ook tot de doelen. 'Als ik zie met wat voor gemak sommige koeien meer dan 15.000 kilo melk produceren, dan moet dat mogelijk zijn.'

Om zo'n hoge productie te realiseren, geeft familie Altenburg ook veel aandacht aan het jongvee en ook dat wordt ruim gevoerd. De kalveren krijgen drie maanden volle melk en onbeperkt krachtvoer. 'Ook hebben we heel ruime, ouderwetse iglo's zodat de kalveren veel ruimte hebben om hard te groeien', vertelt Sjoukje. Na de melkperiode krijgt het jongvee onbeperkt het restvoer van de melkkoeien. 'In het eerste levensjaar moet je veel groei realiseren. Daardoor zijn onze vaarzen op de keuring ook vaak wat te zwaar. Maar het geeft wel de productiecapaciteit aan', weet Ronnie. Het jongvee ouder dan een jaar krijgt een mengsel met herfstkuil en hooi.

30 procent eigen stieren

De afstamming van Hiltje met een aangekochte koe als voorouder is voor het fokkerijbeleid van familie Altenburg kenmerkend. 'We hebben er hobby aan om af en toe een goede koe te kopen. Dat moet er dan eentje zijn die direct je oog pakt en nog iets groter en langer is en nog iets meer rib heeft dan de eigen koeien', vertelt Ronnie met een glimlach op zijn gezicht. Hij kocht bijvoorbeeld koeien uit families als Blackstar Raven, Lulu, Charity en Papoose. Sjoukje zoekt de foto's erbij en illustreert een en ander met mooie familiefoto's. 'Ik koop liever een goede koe dan embryo's. Met deze koeien fokken we dan verder en daar houden we ook stieren van aan waar we rietjes van winnen. Gemiddeld insemineren we 30 procent met eigen stieren. Hiervan weet ik zeker dat ze uit een goede koefamilie komen die aansluit bij wat wij zoeken.'

Bijzonder tevreden is familie Altenburg over de dochters van eigen stier Zorro, een Sanchezzoon uit een Duplexmoeder uit de Wiersmafamilie van Van der Ploeg uit Warga.

Altenburg laat enkele van de twaalf tweedekalfdieren zien die gemiddeld ruim 50 liter melk geven.

Van de ki-stieren gebruikt Altenburg vooral fokstieren. Positieve ervaringen heeft hij met Damion, Manifold, Shottle, Duplex, Baxter en Kingboy. Van de genoomstieren uit goede koefamilies worden Kingpin en Estate gebruikt. Ondanks de fokkerij-interesse liggen de Friese fokkers niet maanden na te denken over waar ze een koe mee insemineren. Janneke: 'wie insemineert bepaalt en natuurlijk overleggen we bij een aantal van de beste koeien wel even.'

Flink getroffen door muizenplaag

Vroeg na afkalven insemineren doet familie Altenburg niet meer. Door de hoge productie vielen de resultaten van insemineren in de eerste drie maanden tegen. Hierdoor beginnen ze nu pas na drie tot vier maanden met insemineren, met een tussenkalftijd van 420 dagen en gemiddeld 1,8 inseminaties als resultaat. 'Het belang van tussenkalftijd is aangepaard door commerciële organisaties die daar geld aan verdienen. Een koe die 400 dagen heeft gekalfd en 30 liter melk geeft, kost echt geen geld', aldus Ronnie.

Door de jaren heen is het bedrijf van Altenburg flink doorgegroeid naar in totaal 220 koeien, omdat Ronnie altijd wel het vermoeden had dat er na het melkquotum wat nieuws zou komen. Het knelpunt in de bedrijfsvoering is daardoor nu de melkerij met een 2 x 8 visgraat melkstal, dat dagelijks twee keer vier uur melken door Ronnie en Sjoukje kost. Jan doet intussen het voeren van de koeien en kalfjes. 'Twee jaar geleden wilden we al een nieuwe melkstal bouwen, maar door de muizenplaag moesten we toen voor voer geld lenen', vertelt Ronnie. Er moest voor een jaar voer aangekocht worden en 90 hectare grasland werd opnieuw ingezaaid. 'Er zijn veel mensen die denken dat er schadevergoedingen zijn uitgekeerd, maar we hebben geen euro gehad', zet Ronnie direct even een misverstand recht. Daarentegen zijn er vorig jaar en dit jaar hoge opbrengsten gehaald van het grasland. Inmiddels is de vergunning voor een nieuwe melkstal ingediend en verrijst er in principe binnenkort in Koufurderrige een 2x16 zij-aan-zijmelkstal met rapid exit. |